

Promilleafgiftsfonden for landbrug Efterafgrøder påvirker den efterfølgende vårbyg forskelligt

Af Nanna Hellum Kristensen, Seges

I 2020 er kravet til efterafgrøder det største nogensinde, og det er derfor ekstra relevant at overveje valget af efterafgrøder. Udover udsædsprisen skal artsvalget foretages i forhold til, hvordan udbyttet i vårsæd efter en efterafgrøde påvirkes.

I 2019 gennemførte Seges syv forsøg med eftervirkning af forskellige efterafgrødetyper på vårbyg. Efterafgrøderne var sået efter korn i efteråret 2018. Den efterfølgende vårbyg blev gødet med forskellige kvælstofmængder.

Korn som efterafgrøde optog mindst kvælstof og havde den laveste kvælstof-eftervirkning. Blandinger med vikke optog mest kvælstof, og havde en større eftervirkning - men var sammenlignelig med eftervirkningen af olieræddike/honningurt.

Udbyttetab efter rug

Udover kvælstof-effekten var der i fem ud af syv forsøg et udbyttetab

Resultat

- Korn som efterafgrøde optog mindst kvælstof og havde den laveste kvælstofeftervirkning.
- Blandinger med vikke optog mest kvælstof, og havde en større eftervirkning, men var sammenlignelig med eftervirkningen af olieræddike/honningurt.
- Rug havde en negativ påvirkning på udbyttet i efterfølgende afgrøde - mens det var positivt efter olieræddike.

Nanna Hellum Kristensen, teamleder gødning/produktion, Seges.

i den efterfølgende vårbyg efter en efterafgrødeblanding af rug og vårbyg sammenlignet med sort jord, hvor vårbyg er tildelt 180 kg N pr. ha. Vårbyg ved dette N-niveau formodes at være vel-forsynet, så udbyttetabet skyldes altså ikke mangel på kvælstof. Tabet skyldes sandsynligvis, at rug udskiller væksthæmmende stoffer. Men det er ikke undersøgt, og det er usikkert, hvad tabet skyldes.

I gennemsnit af de syv forsøg var tabet i den efterfølgende vårbyg 2,4 hkg pr. ha ved rug+vårbyg som efterafgrøde - sammenlignet med ingen efterafgrøde. Mens olieræddike gav et merudbytte på 1,1 hkg byg pr. ha - sammenlignet med bar jord. Merudbyttet var dog ikke statistisk sikkert.

Korn som efterafgrøde vil altså typisk give lave kvælstofeftervirkninger og rug kan i nogle tilfælde give udbyttetab i vårbyg. Derfor er økonomien i rug som efterafgrøde, trods lave udsæds-

priser, ofte dårligere end olieræddike.

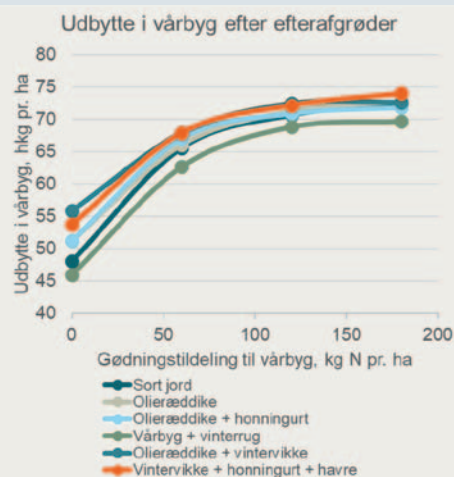
Olieræddike og kålbrok

Olieræddike har ry for at opformere kålbrok i rapssædsifter. I 2017 og 2018 undersøgte Seges i alt 90 marker med olieræddike for angreb af kålbrok. Undersøgelsen viste, at olieræddike i mindre opfang kan opformere kålbrok, og kålbrokangrebene var mere udbredte på spildraps. For at minimere risiko for kålbrok er det derfor vigtigst at have mindst fem rapsfrie år og undgå spildraps.

Firmaerne udbyder ligeledes forskellige, ikke lovpligtige, frugtbarhedsblandinger med N-fikserende arter. Disse kan være et godt valg til at forbedre jordens frugtbarhed, men forsøgene indikerer, at det i al fald på kort sigt er vanskeligt at få en god økonomi pga. en høj udsædspris. Herudover opfylder de ikke lovkravene for pligtige efterafgrøder.

Rug som efterafgrøde i Østjylland. Efterafgrødetyper kan have betydning for udbyttet i den efterfølgende vårsæd. Forsøg viser, at rug kan påvirke udbyttet i den efterfølgende vårbyg negativt. Foto: Nanna Hellum Kristensen, Seges.

Gennemsnitligt udbytte i syv forsøg med vårbyg efter forskellige efterafgrødearter og blandinger. Vårbyggen blev tildelt forskellige kvælstofmængder. Forsøgene er gennemført i 2018/2019.